

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Michaely Janouškové a soudců JUDr. Olgy Římalové a Mgr. Ing. David Bokra ve věci

žalobce: **Zdeněk Š.**, narozen xxx, bytem xxx,
zastoupen advokátem JUDr. Pavlem Fráňou, sídlem Sokolovská 49/5,
186 00 Praha 8,

proti žalovaným: **1. Wilhelm Q.**, narozen xxx, bytem xxx,
2. Ing. Jiří Š., narozen xxx, bytem xxx,
oba zastoupeni advokátem JUDr. Ing. Tomášem Matouškem, sídlem
Dukelská 15, 500 02 Hradec Králové

o nahrazené projevu vůle, **k odvolání žalobce** proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. června 2018, č. j. 38 Cm 65/2016 – 675,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovaným k rukám jejich zástupce na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 327 918,47 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl žalobu, již se žalobce domáhal nahrazené projevu vůle, konkrétně uzavření ve výroku blíže specifikované smlouvy o úplatném převodu akcií společnosti SQS Vlákno optika, a.s., IČO 609 13 037, sídlem Nová Paka, Komenského 304 /dále jen „SQS“/ (výrok I.), žalobci uložil povinnost zaplatit žalovaným k rukám jejich zástupce na náhradě nákladů řízení částku 1 362 944 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).
2. Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Kalousková.

- a. základní kapitál společnosti činí 72 000 000 Kč a je představován 144 ks akcií (emitovaných 6. ledna 2003) na jméno o jmenovité hodnotě 500 000 Kč,
- b. žalobce vlastní 24 ks akcií, jež nabyl na podkladě usnesení Obvodního soud pro Prahu 4, č. j. 34 D 1422/2013 – 80, ze dne 4. února 2014, po zemřelém otci Ing. Zdeňkovi Š., každý ze žalovaných vlastní 48 ks akcií, bratr žalobce vlastní 24 ks akcií,
- c. společnost je ovládanou osobou, ovládajícími osobami jsou žalovaní, jež uplatňují rozhodující vliv jako členové statutárního orgánu (rok 2013 i 2014),
- d. žalobce vykonával v období let 2001 až 2015 u společnosti práci programátora výrobních procesů, pracovní poměr byl ukončen dohodou ke dni 31. července 2015 pro nadbytečnost s vyplacením odstupného,
- e. dne 22. ledna 2016 se konala valná hromada společnosti, projednávala aktuální ekonomickou situaci společnosti a finanční plán pro rok 2016, opatření na stabilizaci společnosti a zlepšení výsledků jejího hospodaření a strategii pro období 2016 – 2020, protínávrhy žalobce na schválení usnesení, že nebyly poskytnuty potřebné informace či předloženy podklady neúplně, nebyly schváleny, nebyl rovněž schválen 96 hlasy žalovaných návrh na odvolání člena představenstva Ing. Štregla a člena dozorčí rady Ing. Vomáčko. O návrhu na zvolení Zdeňka Š. členem představenstva hlasováno nebylo, o návrhu na volbu nového člena dozorčí rady pak hlasováno nebylo. Ověřovatel valné hromady odmítl podepsat zápisy z valné hromady s tím, že neobsahující veškeré náležitosti a průběh valné hromady,
- f. dne 13. března 2017 se konala další valná hromada společnosti, jejímž programem bylo projednání strategie a dlouhodobá koncepce společnosti pro období let 2017 až 2021, rozvoj společnosti a hlavní směry obchodní, finanční a investiční politiky, předběžné výsledku za rok 2016, strategie společnosti byla schválena 96 hlasy, zástupce žalobce (rovněž zástupce jeho bratra) hlasovali proti s tím, že neměli dostatek relevantních podkladů,
- g. dne 29. června 2017 valná hromada společnosti 96 hlasy schválila roční účetní závěrku za rok 2016 (jíž dozorčí rada doporučila ke schválení), rozhodla o úhradě ztráty za rok 2016 ve výši 4 295 297,11 Kč z nerozděleného zisku minulých let, žalobce (a jeho bratr) se hlasování zdrželi,
- h. dne 5. dubna 2018 se konala valná hromada společnosti, přijala změnu stanov v člancích 25 a 26, dle nichž má dozorčí rada společnosti nově jednoho člena, jímž byl zvolen Ing. Michal S., bratři Š. s volbou vyjádřili nesouhlas, hlasování se zdrželi, žalobce označil zápis v řadě bodů nesprávným a neodrážejícím úplně průběh jednání (v porovnání se zvukovým záznamem),
- i. žalobce (rovněž tak jeho bratr) měl zájem vstoupit do představenstva a dozorčí rady společnosti, na valných hromadách však nezískali potřebný počet hlasů (svědek Ing. Štregl – finanční ředitel společnosti, svědek Bok, svědkyně Š.),
- j. účetní závěrka společnosti ze dne 20. června 2013 i ze dne 27. května 2016 podává věrný a poctivý obraz aktiva a pasiv společnosti,
- k. průměrná cena za 24 ks akcií společnosti činí ke dni 22. ledna 2016 částku 39 253 344 Kč, žalovaní jménem společnosti nabídli žalobci za 24 ks akcií částku 12 000 000 Kč,
- l. výsledek hospodaření běžného účetního období byl v roce 2013 – 22 420 tis. Kč, 2012 – 23 050 tis. Kč a 2011 – 6 058 tis. Kč, za rok 2015 – 8 640 tis. Kč, za rok 2014 6 735 tis. Kč, za rok 2015 měla společnost výpadek tržeb z důvodu ukončení výroby optoelektronických prvků, meziroční výpadek činil 100 mil. Kč,
- m. žalobce požádal dne 1. února 2017 představenstvo společnosti o svolání valné hromady na den 13. března 2017 s programem: volba orgánů valné hromady a projednání strategie a dlouhodobé koncepce společnosti pro období let 2017 až 2021, dne 9. března 2017 požádal o předložení podkladů a vysvětlení týkajících se projednávané strategie finančního plánu společnosti pro období let 2017 až 2021, rovněž dne 16. května 2017 požádal představenstvo společnosti o svolání valné hromady na den 20. června 2017, žádosti nebylo vyhověno,

- n. do konání valné hromady společnosti konané dne 22. ledna 2016 dostávali akcionáři průběžné informace o hospodaření společnosti, po ní byly zasílány toliko auditované výsledky hospodaření a finanční plány,
- o. společnost prodává své výrobky společnosti QUITTNER & SCHIMEK s.r.o. (dále jen „Q+S“) za ceny mírně vyšší než za ceny ostatním odběratelům, prodej výrobků představuje cca 4 – 6 % z obrátu,
- p. žalobce, ani jeho bratr, nebyli odborníky na vláknovou optiku.

Na takto ustaveném základě soud prvního stupně uzavřel, že:

- nezvolení žalobce za člena představenstva a dozorčí rady společnosti neznamená, že by se jeho postavení zhoršilo, zvláště za situace, kdy žalobce nikdy žádnou funkci v představenstvu, či dozorčí radě společnosti nevykonával, jeho postavení změn nedoznalo, nárok na zvolení nelze dovozovat a spojovat s funkcí jeho zemřelého otce,
 - ke zhoršení postavení nedošlo ani změnou stanov přijatou na valné hromadě společnosti konané dne 5. dubna 2018 spočívající ve snížení počtu členů dozorčí rady ze tří na jednoho poté co členové dozorčí rady pod vlivem nikoli příznivé atmosféry ve společnosti (ovlivněné vztahy mezi majoritními a minoritními akcionáři) ze svých funkcí odstoupili,
 - žalobci jsou řádně doručovány pozvánky na valnou hromadu spolu s příslušnými podkladovými materiály k projednání jednotlivých bodů navrženého programu, svých práva žalobce v průběhu konání valných hromad řádně (a hojně) využívá (v některých případech oprávněně kritizoval obsahovou náplň pokladů, na což však společnost reagovala omluvou, vysvětlením, opravou či doplněním) ke zhoršení jeho práv tak nedošlo,
 - vztahy mezi společností a společností Q+S jsou předmětem zpráv o vztazích mezi propojenými osobami, tato zpráva je vždy součástí roční účetní závěrky a je ověřována auditorem, jejich správnost nebyla napadena,
 - žalobce (ani jeho bratr) nikdy nehájil svá práva soudní cestou, např. podáním žaloby na neplatnost usnesení VH, či návrhem na ustanovení znalce k přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami,
 - žalobce nebyl poškozen ani nevyplacením dividend, o rozdělení zisku vykázaného v řádné účetní závěrce rozhodla valná hromada na návrh představenstva po přezkoumání tohoto návrhu dozorčí radou, navíc společnost za rok 2015 hospodařila se ztrátou 8 640 000 Kč, o rozdělení zisku tak nemohla valná hromada rozhodovat, což se dotklo shodně minoritních i ostatních akcionářů, žaloba na neplatnost usnesení této valné hromady podána nebyla,
 - investice do LED technologií a nemovitosti v Nové Pace byly projednány a schváleny v době, kdy žalobce akcionářem společnosti nebyl,
 - předpoklady vzniku práva na odkup akcií dle § 89 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech (zákon o obchodních korporacích) /dále jen „z. o. k.“/ naplněny nebyly.
3. Soud prvního stupně dodal, že základním problémem v celém sporu, je absence dohody ohledně ceny akcií nabytých žalobcem v rámci pozůstalostního řízení.
4. O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl odkazem na § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve věci úspěšným žalovaným přiznal na náhradě nákladů řízení částku 1 362 944 Kč za dvacet úkonů právní služby po 56 020 Kč, dvacet režijních paušálů po 300 Kč, částky navýšil o 21 % DPH.
5. Proti tomu rozsudku podal žalobce odvolání, navrhuje, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhoví, nebo jej zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Kalousková.

6. Odvolatel má za to, že soud prvního stupně nesprávně zjistil skutkový stav a věc rovněž nesprávně právně posoudil s tím, že jednání žalovaných nehodnotil v celém kontextu, nehodnotil jiné významné skutečnosti, z nichž se podává zřejmá snaha žalovaných o eliminaci vlivu žalobce (a jeho bratra) na chod společnosti. Má za to, že cílem žalovaných je odkup akcií žalobce za co nejnižší cenu, s čímž souvisí jejich snaha o eliminaci vlivu žalobce (a jeho bratra) na chod společnosti. Odvolatel soudu prvního stupně vytýká, že nepřihlédl k individuálním skutkovým okolnostem případu a neposoudil je ve vzájemné souvislosti.
7. Za klíčovou považuje žalobce problematiku nezvolení své osoby (a svého bratra) do představenstva či dozorčí rady, čímž mu bylo znemožněno podílet se na vedení společnosti. Nemá tak žádnou účast na vedení společnosti (na rozdíl od žalovaných) a to alespoň v takovém rozsahu, jakou disponoval jeho otec před svou smrtí, bez něž by společnost v oblasti vláknové optiky nebyla úspěšná, kdy Ing. Zdeněk Š. st. byl odborníkem držící klíčové obchodní vztahy mající přístup k zahraničnímu know-how. Přihlédnuto mělo být i k nepsané dohodě akcionářů, dle níž každý z tehdejších akcionářů měl mít v představenstvu a dozorčí radě jednoho nominanta. Uvedené nabývá na významu za situace, kdy se hospodaření společnosti v letech 2015 – 2016 významně zhoršilo, představenstvo společnosti odmítlo žalobci poskytnout zápisy z jednání orgánů a přehled realizovaných opatření k odvrácení zhoršené situace ve společnosti. Poskytnuty nebyly ani informace o výši odměn členů představenstva.
8. Přihlédnuto mělo být i ke skutečnosti, že Ing. Zdeněk Š. st. připravoval žalobce na roli ve vedení a orgánech společnosti, přičemž po jeho smrti začali žalovaní cíleně obsazovat pozice v dozorčí radě osobami jim loajálními nesplňující však odbornou způsobilost pro výkon této funkce, to vše v situaci, kdy žalovaní vytlačili žalobce z pracovně právního poměru ve společnosti pro údajnou nepotřebnost. Podstatným je i skutečnost, že žalovaní vytvářeli tlak na člena dozorčí rady Ing. Písaříka (jakožto nominanta Ing. Zdeněka Š. st.) tím, že mu neposkytovali pro výkon jeho funkce úplné informace, současně jej žádali, aby informace o hospodaření společnosti neposkytoval minoritním akcionářům. Vlivem vyhrčeného tlaku na jeho osobu na funkci člena dozorčí rady rezignoval a ukončil pracovně právní poměr ve společnosti. Na místo toho, aby uvolněnou pozici v dozorčí radě žalovaní nabídli žalobci, prosadili na valné hromadě konané dne 27. června 2016 na uvolněné místo jím loajální, avšak po odborné stránce nevhodnou osobu (Mgr. Ing. Petrovou).
9. Ke zhoršení postavení žalobce přispěla i změna stanov společnosti přijatá na valné hromadě konané dne 5. dubna 2018 spočívající ve snížení členů dozorčí rady ze tří na jednoho člena (poté, kdy předchozí členové dozorčí rady odstoupili ze svých funkcí), jímž byl následně zvolen nikoli nezávislý nominant žalovaných Ing. Michal Satranský, jenž nesplňoval historicky definované požadavky žalovaných na člena dozorčí rady, naopak na valné hromadě nebyl zvolen nominant minoritních akcionářů (Ing. Valdemar Link). Dozorčí rada tak neplní své poslání chránit zájmy všech akcionářů, to vše v situaci, kdy Ing. Petrová odmítla poskytnout minoritním akcionářům informace o své kontrolní činnosti.
10. Řečené nabývá na významu za situace, kdy žalobci nebyly přes výzvu poskytnuty úplné podklady a informace o stavu společnosti (podklady týkající se hospodaření společnosti až na úroveň jednotlivých středisek, zápisy z jednání představenstva a dozorčí rady za období 2013 až 2017, provedených investicích do LED technologií, strategie a koncepce společnosti, finanční a investiční plán společnosti, ukončených smluvních vztazích, vztazích mezi společností a Q+S společností, opatřeními realizovanými k řešení neuspokojivé situace společnosti, vývojem počtu zaměstnanců a jejich struktury, vývojem mzdové hladiny, vývojem a strukturou tržeb, odměnami a mzdovými prostředky vyplacenými členům orgánů společnosti, o postupu auditora) s tím, že některé z nich byly doloženy v průběhu soudního řízení. Žalobce tak nemá podklady, jež by osvětlovaly postup představenstva ve vztahu k negativnímu hospodářskému vývoji v letech 2015

až 2016. Minoritní akcionáři tak (na rozdíl od žalovaných) nemají neomezený přístup k informacím, z čehož plyne zjevná nerovnováha v jejich postavení. Po konání valné hromady dne 22. ledna 2016 přestali žalovaní poskytovat minoritním akcionářům informace a data týkající se ekonomických výsledků jednotlivých středisek společnosti, v průběhu roku 2016 došlo k úplnému ukončení poskytování ekonomických informací o průběžném stavu společnosti a jejím hospodaření do úrovně středisek, navíc jim nebyly poskytnuty informace o majetkově propojené (žalovanými ovládané) společnosti Q+S, jež působí na stejném segmentu trhu a od roku 2011 dosahuje nestandardního růstu.

11. Bez významu není dle názoru odvolatele ani skutečnost, že minoritní akcionáři nemají přístup k informacím o společnosti Q+S, tato společnost nezakládá do sbírky listin účetní závěrky a výroční zprávy. Má za to, že se jedná o součást cílené strategie žalovaných neumožnit třetím osobám přístup k velmi dobrým hospodářským výsledkům vzniklých na úkor společnosti. Relevantní není tvrzení žalovaných, že účetní závěrky, tedy i zprávy o vztazích mezi propojenými osobami jsou dlouhodobě ověřovány auditorem, neboť jej zpracovává od roku 2009 malá lokální nedůvěryhodná auditorská společnost (společnosti AUDIT NOVA, s.r.o.), jež pracuje nejen pro předmětnou společnost, ale i společnost Q+S; obě společnosti tak generují této auditorské společnosti dlouhodobě významný podíl na tržbách. Zdůrazňuje, že se žalobce nemohl bránit soudní cestou, neboť žaloba na neplatnost usnesení valné hromady by neměla žádnou šanci na úspěch (při zohlednění principu většiny), případný návrh žalobce na jmenování znalce k přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami nemůže vést k tomu, aby znalec identifikoval vady ve zpracování zprávy o vztazích, neboť znalec bude mít k dispozici pouze údaje z účetnictví společnosti, u nichž je otázkou, zda jsou úplné.
12. Další skutečností vedoucí k závěru o cílené strategii žalovaných, jak eliminovat vliv žalobce, je zablokování výplaty dividend. Je totiž nepochybně zájmem každého akcionáře, aby mu z držby akcií plynul prospěch projevující se u akcií vyplacenými dividendami a prodejní cenou akcií. Žalobce se však tohoto práva nemůže domoci; návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jež rozhodla o nerozdělení zisku, nemá dle jeho názoru šanci na úspěch, neboť se jedná o rozhodnutí majoritních akcionářů.
13. Skutečnost, že společnost hospodařila v roce 2015 se ztrátou, považuje za zjištění neúplné, v letech 2013 i 2014 vykázala společnost kladný hospodářský výsledek, v letech 2013, 2014 a 2015 měla dostatečný objem nerozděleného zisku; v letech 1997 až 2013 bylo ve společnosti standardní výplatu dividend provést; za rok 2017 bylo rozhodnuto o výplatě dividend (byť v nízké výši, tj. 10 % ze zisku, tj. 12 500 Kč za akcii, minoritní akcionáři navrhovali 50 % ze zisku).
14. Nesprávná jsou rovněž skutková zjištění soudu prvního stupně týkající se investic do LED technologií a nemovitosti v Nové Pace. Žalobce žádné jim žádané informace k těmto investicím neobdržel; obdržel toliko ústní neověřitelné informace o výši tržeb a marže z LED technologií. V řízení nebylo prokázáno, že by právě tyto investice byly schváleny orgány společnosti, potvrzuje, že investice byly provedeny před tím, než na žalobce v rámci pozůstalostního řízení přešla vlastnická práva, což však považuje za irelevantní.
15. Poukázal rovněž na průběh valné hromady společnosti konané dne 27. června 2019, na níž žalovaní odmítli nejen nominanta minoritních akcionářů na post v představenstvu a dozorčí radě, ale i změnu stanov týkající se počtu členů dozorčí rady. Má za to, že velmi dobrá majetková situace umožňuje žalovaným postupovat tak, aby byly ve společnosti vypláceny dividendy v nízké výši. Namítal souběh funkcí u žalovaného č. 1 (coby člena statutárního orgánu a zaměstnance), finanční prostředky s touto činností vyplacené považuje za rozporné se zákonem.

16. Nesouhlasí s výkladech § 89 z. o. k., jež učinil soud prvního stupně, přináší vlastní výklad zdůrazňující zákaz zneužití většiny, s tím, že míru útisku je na místě poměřovat v závislosti na legitimních (rozumných) očekáváních společníka v okamžiku rozhodování o vstupu do společnosti. Má za to, že citované ustanovení nevyžaduje k úspěšnosti předmětné žaloby, aby žalobce využil i jinou právní cestu k uplatnění svých práv, navíc v situaci, kdy uplatnění postoje většinových akcionářů na valné hromadě, nemohlo být důvodem neplatnosti usnesení valné hromady. Významná z pohledu § 89 z. o. k. není ani skutečnost, že se žalobce s žalovanými přes jejich prvotní avizovaný zájem o ceně akcií nedohodl; zmínil rovněž, že hájil svá práva podáním trestního oznámení na žalované.
17. Soudu prvního stupně odvolatel rovněž vytýká procesní pochybení spočívající v porušení poučovací povinnosti dle § 118a o. s. ř., rozhodnutí soudu prvního stupně tak bylo pro něj překvapivé; § 89 z. o. k. je relativně neurčitou a složitou právní normou, při jejíž aplikaci musí být účastníkům poskytnuto podrobnější vodítko, jakými úvahami se bude jeho rozhodování řídit, protože vlastní právní normu do jisté míry sám dotváří.
18. Žalovaní s odvoláním žalobce nesouhlasili, navrhli, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil a přiznal jim náhradu nákladů odvolacího řízení.
19. Popřeli, že by existovala jakákoli cílená strategie směřující k poškozování práv žalobce, či že by jakýmkoli způsobem zneužívali svého postavení ve společnosti. Mají naopak za to, že žalobce (společně se svým bratrem) soustavným tlakem na členy představenstva a dozorčí rady způsobil rezignaci členů dozorčí rady.
20. Zdůraznili, že žalobci nesvědčí právní nárok na členství ve statutárním orgánu společnosti (či dozorčí radě), žalobce navíc není odborníkem v oblasti vláknové optiky, na výkon funkce svým otcem připravován nebyl (Ing. Zdeněk Š. st. již před smrtí v představenstvu společnosti nebyl). Popřeli existenci jakékoli dohody o tom, že by každý ze tří společníků měl mít v představenstvu společnosti (a dozorčí radě) jednoho nominanta. Způsob kontroly hospodaření společnosti je možno realizoval účastí na valné hromadě společnosti, čehož žalobce využívá. Na zápisy z jednání představenstva a dozorčí rady akcionáři nárok nemají. Potvrzují, že v letech 2015 - 2016 došlo ke zhoršení hospodářské situace společnosti (propad tržeb o 100 mil. Kč), což bylo důsledkem ukončení obchodní spolupráce s významným partnerem. V roce 2015 společnost hospodařila se ztrátou 8 mil. Kč, v roce 2016 se ztrátou 4 mil. Kč. Výše odměn členů představenstva a členů dozorčí rady je akcionářům seznatelná z účetní závěrky společnosti, v letech 2015, 2016 se jednalo vždy o částku 240 000 Kč (pro celkem tři členy představenstva a tři členy dozorčí rady). Rozvádí důvody zvolení Mg. Ing. Petrové do dozorčí rady společnosti, jedná se o zkušenou zaměstnankyni; je tradicí, že členem dozorčí rady je osoba, jež je v pracovněprávním vztahu ke společnosti. Snížení počtu členů dozorčí rady bylo dáno tím, že členové původní (tří členné) dozorčí rady z důvodu negativní atmosféry (vyvolané jednáním žalobce a jeho bratra, konkrétně hrozbou podání trestních oznámení) ze svých funkcí odstoupili. Snížení počtu členů dozorčí rady nemá za následek zhoršení postavení minoritních akcionářů.
21. Popřeli, že by jakýmkoli způsobem bránili žalobci v přístupu k informacím týkajících se společnosti, či mu neposkytovali jím žádané podklady. Žalobce dostával pozvánky na valné hromady s potřebnými podklady, pokud mu některé informace nebyly poskytnuty, jednalo se o obchodní tajemství společnosti. Na informace týkající se ekonomických výsledků jednotlivých středisek společnosti žalobce právo nemá (proto mu již po valné hromadě konané dne 22. ledna 2016 nebyly zasílány). Informace o odměňování členů představenstva jsou součástí účetních závěrek, detailní informace týkající se společnosti Q+S byly poskytnuty na valné hromadě společnosti konané dne 29. června 2017 s tím, že obchodní bilance firem je

bezvýznamná (nanejvýš jednotek procent). Společnosti nejsou v konkurenčním vztahu (společnost SQS se zabývá vláknovou optikou, společnost Q+S podniká v oblasti metalických spojů, oblast letecká a obranná technika), cílí tak na odlišnou zákaznickou strukturu. Měl-li žalobce pochybnosti o pravdivosti údajů uvedených ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami, měl možnost navrhnout soudu jmenování nezávislého znalce za účelem přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, což neučinil. Sami žalovaní navrhli dopisem ze dne 2. května 2016 provedení nezávislého auditu, žalobce však na jejich návrh nepřistoupil.

22. K problematice výplaty dividend žalovaní uvedli, že žalobce nikdy nepodal návrh na vyslovení neplatnosti usnesení příslušné valné hromady o nerozdělení zisku, zdůraznili, že společnost v roce 2015 hospodařila se značnou ztrátou, jež byla avizována již v průběhu roku 2014 (z důvodu ukončení spolupráce se strategickým partnerem), hospodářská situace společnosti v letech 2014 a 2015 byly velmi vážná. Výplata dividend nebyla ve společnosti standardním postupem (podíl na zisku nebyl vyplácen celkem 14x, tj. v letech 1995, 1996, 1998, 1999, 2001, 2002, 2004 – 2006, 2008 – 2009, 2012, 2014 a 2015, vyplácen byl ve zbylých 7 letech), tj. ve 2/3 let k výplatám nedošlo. Investice do LED technologií a nákup nemovitosti v Nové Pace byly odsouhlaseny a realizovány ještě v době, kdy žalobce nebyl akcionářem společnosti, navíc investice do LED technologií přinesla v roce 2017 významné tržby a rovněž zisk, zmíněná nemovitost je užívána k podnikatelské činnosti společnosti.
23. Pro odvolání stávajícího člena představenstva na jednání valné hromady společnosti dne 27. června 2019 nebyl důvod, nemohlo tak být hlasováno o zvolení Ing. Linka (coby nominanta žalobce) na post člena představenstva, Ing. Linka považují za nedůvěryhodnou osobu vystupující na valných hromadách společnosti konfliktně.
24. Mají za to, že není správné, pokud se žalobce srovnává se svým zesnulým otcem, neboť ten byl odborníkem na vláknovou optiku. Potvrdili, že k dohodě o výši ceny za odkup akcií nedošlo.
25. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně i řízení jeho vydání předcházející a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.
26. Odvolací soud vychází ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, s nimiž se v souhrnu ztotožňuje, v konečné fázi je správné i jeho právní posouzení. Odvolací soud tak na skutkové i právní závěry soudu prvního stupně pro stručnost odkazuje (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2011, sp. zn. 29 Cdo 3450/2011, či usnesení téhož soudu ze dne 4. května 2004, sp. zn. 29 Odo 257/2002, rozhodnutí jsou shodně jako další níže uváděná rozhodnutí Nejvyššího soudu veřejnosti přístupná na www.nsoud.cz). Konstrukce odvolatele, kterou argumentuje v podaném odvolání, není případná.
27. Podle § 89 z. o. k. v případě, že ovládající osoba využívá svého vlivu v ovládané osobě způsobem, v jehož důsledku dojde k podstatnému zhoršení postavení společníků ovládané osoby nebo k jinému podstatnému poškození jejich oprávněných zájmů, a není proto možné po nich spravedlivě požadovat, aby v ovládané osobě setrvali, je každý společník, který není ovládající osobou nebo osobou jí ovládanou, oprávněn požadovat, aby od něj ovládající osoba jeho podíl odkoupila za přiměřenou cenu; ustanovení § 328 a 329 se použijí obdobně.
28. Citované ustanovení § 89 z. o. k. zakládá každému společníku právo z ovládané nebo řízené osoby odejít (*právo exitu*), ovšem toliko za splnění předpokladů plynoucích z § 89 z. o. k., jimiž jsou vliv, který vedl k podstatnému zhoršení postavení společníka či jinému poškození jeho oprávněných zájmů a právě z tohoto důvodu nebylo spravedlivé, aby společník ve společnosti nadále setrval. Takový společník má právo požadovat, aby od něj ovládající osoba jeho podíl ve společnosti za přiměřenou cenu odkoupila. Odkazuje-li § 89 z. o. k. na § 329 z. o. k. pak je

zřejmé, že citované ustanovení zakládá společníku právo navrhnout ovládající osobě (nebo řízené osobě) prodej podílů s tím, že bude-li návrh přijat, má společník právo domáhat se uzavření smlouvy soudem (nebo požadovat náhradu újmy). Pasivně legitimována je ovládající osoba (§ 74 z. o. k.), zde žalovaní (každý vlastníci 48 kusů akcií), jak uzavřel soud prvního stupně odkazem na provedené dokazování; tato skutečnost ostatně není mezi stranami sporná, shodně tak skutečnost, že žalobce je akcionářem společnosti (vlastníci 24 kusů akcií, jež zdědil po svém otci Ing. Zdeňku Š. st.).

29. Žaloba byla podána včas (§ 89, § 329 odst. 2 z. o. k.). Je tomu tak proto, že návrh žalobce ze dne 18. dubna 2016 (čl. 105) byl žalovaným doručen dne 20. dubna 2016 a 21. dubna 2016 (viz doručky na čl. 111, 112), žaloba byla u soudu podána dne 17. května 2016; lhůta 6 měsíců zakotvená v § 329 odst. 2 z. o. k. byla zachována.
30. Předpokladem úspěšnosti žaloby je předložení návrhu smlouvy (§ 329 odst. 1 z. o. k.) se všemi náležitostmi, včetně výše přiměřeného protiplnění, přitom nemusí výši protiplnění dokládat znaleckým posudkem (shodně Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 585 s.). Neobsahoval-li v daném případě návrh žalobce ze dne 20. dubna 2016 konkrétní výši přiměřeného protiplnění (jak se podává z čl. IV. odst. 1 návrhu), je zřejmé, že již z tohoto důvodu nemohla být žaloba úspěšná; ke zhojení takového nedostatku žalobcova návrhu nemohlo dojít s ohledem na postup zakotvený v § 329 z. o. k. procesním podáním žalobce učiněným vůči soudu v průběhu řízení.
31. Odvolací soud nemá - ve shodně se soudem prvního stupně - za to, že by se postavení žalobce ve společnosti jím tvrzenými skutečnostmi podstatně zhoršilo či došlo k jinému podstatnému poškození jeho oprávněných zájmů.
32. Žalobce svá tvrzení koncipuje do šesti oblastí, v nichž spatřuje naplnění předpokladů úspěšnosti žaloby, jsou jimi nezvolení do představenstva či dozorčí rady společnosti, zabraňování přístupu k informacím, nedostatek informací o společnosti Q + S, zablokování výplaty dividend, absence informací k investicím do LED technologie a nemovitosti v Nové Pace, souběh funkcí žalovaného č. 1.
33. Za klíčovou považuje žalobce problematiku nezvolení své osoby do orgánů společnosti (představenstva, dozorčí rady). Žalobce přehlíží, že akcionář společnosti nemá na funkci v představenstvu či v dozorčí radě společnosti bez dalšího právní nárok. Volba členů představenstva a dozorčí rady spadá do působnosti valné hromady (§ 421 odst. 2 písm. e/, f/ z. o. k., čl. 15.2 písm. e/ stanov společnosti), právě účastí na valné hromadě akcionář vykonává své právo podílet se na řízení společnosti (§ 398 odst. 1 z. o. k., čl. 12.1 stanov společnosti); rozhodování valné hromady zakotvuje § 415 a násl. z. o. k. (a čl. 18 stanov). Přílehlavou tak není argumentace žalobce odkazující na postavení jeho otce ve společnosti v kontextu s jím zmiňovaným (v řízení neprokázaným) pravidlem, že každý ze tří akcionářů bude mít v představenstvu (a dozorčí radě) svého nominanta; bez povšimnutí odvolacího soudu nezůstala skutečností, že otec žalobce před svou smrtí, již členem představenstva nebyl. Postavení žalobce, jakožto akcionáře, se bez dalšího nemohlo zhoršit tím, že nebyl valnou hromadou zvolen za člena představenstva (či člena dozorčí rady). Zmiňuje-li žalobce tlak, jež měli žalovaní vyvíjet na člena dozorčí rady Ing. Písaříka, pak přehlíží, že z jeho svědecké výpovědi vyplynulo (při jednání dne 6. dubna 2017 a dne 22. února 2018, čl. 356 a čl. 569), že pro ukončení působení v této funkci (rezignace ke dni 22. ledna 2016) se rozhodl sám z důvodu nesouhlasu s dalším směřováním společnosti s tím, že určitý tlak na (ne)podávání informací pocíťoval jak ze strany žalobce (a jeho bratra), tak ze strany žalovaných. Přílehlavou tak není ani argumentace, že byl na funkci

v představenstvu společnosti otcem připravován. Nebylo totiž mezi stranami sporným, že žalobce ve společnosti pracoval, ovšem na pozici programátora (pracovní poměr byl ukončen dohodou pro nadbytečnost ke dni 31. července 2015 s odstupným ve výši trojnásobku průměrného výdělku); odborníkem na vláknovou optiku nebyl (jak bylo zjištěno výsledkem svědkyně Š., matky žalobce, čl. 356).

34. Patří-li do působnosti valné hromady (mimo jiné) i rozhodování o změně stanov (§ 421 odst. 2 písm. a/ z. o. k., čl. 15.2 písm. a) stanov), pak rovněž tvrzení žalobce k uvedenému směřující (snížení počtu členů dozorčí rady), nemohlo mít bez dalšího vliv na jeho postavení ve společnosti za situace, kdy žalobce návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nepodal. Platnost rozhodnutí valné hromady lze totiž přezkoumávat pouze v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady; nebyla-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena soudním rozhodnutím, pak je třeba je považovat za platné (viz např. závěr usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. srpna 2018, sp. zn. 29 Cdo 4525/2016). Nesouhlas žalobce s usneseními přijatými na valných hromadách společnosti tak v jiném řízení není relevantní. Ostatní argumentace žalobce k této problematice je tak nedůvodná.
35. Další žalobcem namítanou problematikou je otázka přístupu k informacím. Je nepochybné, že má-li akcionář plně realizovat své právo podílet se na řízení společnosti, musí mu být umožněno se seznámit se všemi skutečnostmi nezbytnými pro řádné posouzení záležitostí, které jsou na valné hromadě projednávány a o nichž valná hromada rozhoduje (§ 357 z. o. k.); akciová společnost je však povinna poskytnout pouze informace potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 29 Cdo 2850/2008). Akcionář se nemůže domáhat poskytnutí informací, které s projednáváním záležitostmi nesouvisí, popřípadě které se netýkají společnosti nebo jí ovládaných osob; požaduje-li takové informace, není společnost povinna mu je poskytnout (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 29 Cdo 2850/2008). Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalobci byly informace související se záležitostmi projednávány valnými hromadami k dispozici (informace o stavu a hospodaření společnosti, auditované výsledky hospodaření, účetní závěrky, z níž se podávají i informace o odměňování členů orgánů, zprávy o vztazích, finanční plány, investiční plán, dlouhodobou koncepci společnosti, informace o vývoji počtu zaměstnanců, drobná pochybení v účetních dokladech společnost napравила). Navíc přezkum splnění podmínek pro odmítnutí vysvětlení je zakotven v § 360 z. o. k., není-li akcionáři vysvětlení společností poskytnuto, může se obrátit na soud, aby společnosti uložil povinnost vysvětlení poskytnout. Tohoto práva - jehož uplatnění je omezeno prekluzivní lhůtou zakotvenou v § 360 odst. 3 z. o. k. - žalobce nevyužil.
36. Odvolací soud k uvedenému dodává, že neposkytnutí informací související s předmětem projednáváním valnou hromadou může představovat porušení zákona odůvodňující vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, a to za podmínky, že toto porušení mělo závažné právní následky (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2008, sp. zn. 29 Odo 1516/2006); návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady však žalobce rovněž nepodal.
37. S uvedeným souvisí rovněž žalobcem namítaná problematika nedostatku informací o společnosti Q + S. Ze spisu se podává, že žalobci měl možnost se s obsahem zprávy o vztazích seznámit (§ 82, § 84 z. o. k.), návrh na jejich přezkum soudem ustanoveným znalcem (§ 85 z. o. k.), žalobce nepodal, neakceptoval ani návrh žalovaných (ze dne 2. května 2016) na provedení nezávislého auditu. V řízení bylo navíc prokázáno (výpovědi Ing. Štrégla, čl. 530), že obchodní bilance s touto společností je v řádu procent (4 - 6 % z obrátu společnosti). Tvrzení žalobce

o tom, že společnost Q + S má dobré hospodářské výsledky a neplní svou zakládat příslušné listiny do sbírky listin, jsou irelevantní.

38. Odvolateli lze dát za pravdu v tom, že právo podílet se na zisku společnosti je jedním ze základních práv akcionáře (§ 256 odst. 1 z. o. k.). Ke vzniku práva na výplatu konkrétního podílu na zisku však dochází pouze tehdy, rozhodne-li o výplatě dividend valná hromada za podmínek určených v § 34 a 350 z. o. k. (§ 348 z. o. k.). K otázce možnostem přezkumu platnosti usnesení valné hromady viz již výše citované závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. srpna 2018, sp. zn. 29 Cdo 4525/2016, žalobce návrh, jímž by inicioval řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady rozhodující o (ne)rozdělení zisku, rovněž nepodal. Sluší se dodat, že výplata dividend nebyla ve společnosti pravidlem, ze spisu vyplynulo, že dividendy byly ve společnosti vyplaceny 7 x, naproti tomu vyplaceny nebyly 14 x. Společnost v letech 2015 a 2016 hospodařila se ztrátou (v roce 2015 cca ve výši 8 mil. Kč, v roce 2016 cca ve výši 4,3 mil. Kč, v roce 2015 došlo propadu tržeb o cca 100 mil. Kč z důvodu ztráty významného obchodního partnera), jež byla předem avizována již v průběhu roku 2014, což bylo důvodem, proč k rozdělení zisku za rok 2014 nedošlo. Za rok 2013 dividendy vyplaceny byly, rovněž tak za rok 2018 (jak bylo odvolacím soudem zjištěno ze zápisu z valné hromady společnosti konané dne 27. června 2019).
39. Za přílehlavou odvolací soud nepovažuje ani argumentaci odvolatele směřující k investicím společnosti do LED technologií a nemovitosti v Nové Pace, neboť k těmto došlo ještě v době, kdy žalobce nebyl akcionářem společnosti, jeho postavení ve společnosti se jimi bez dalšího zhoršit nemohlo. Naplněnost předpokladů § 89 z. o. k. nemohl naplnit ani poslední žalobcem (v průběhu odvolacího řízení) doplněný argument týkající se souběhu funkcí (člena statutárního orgánu a zaměstnance) u žalovaného č. 1 ve společnosti, resp. argument vztahující se k nesprávně (v rozporu se zákonem) vyplaceným finančním prostředkům za výkon těchto funkcí. Jsou-li totiž žalovanému č. 1 vypláceny finanční prostředky na podkladě již dříve uzavřeného pracovněprávního vztahu vzniklého (ještě) v době, kdy žalobce nebyl akcionářem, pak namítaným nemohlo bez dalšího dojít ke zhoršení jeho postavení ve společnosti, či poškození jeho oprávněných zájmů.
40. S ohledem na další odvolací námitku odvolací soud zjišťoval, zda nebylo řízení předcházející vydání napadeného rozsudku zatíženo vadami, jež by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Ze spisu se však podobná procesní pochybení nepodávají, přičemž odvolatelova námitka nedostatku poučení podle § 118a o. s. ř. se jeví zjevně neopodstatněnou. Je tomu tak proto, že postup dle uvedeného ustanovení přichází v úvahu jen tehdy, jestliže účastníky uvedená tvrzení a navržené důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 2103/2013), zatímco je-li žaloba zamítána nikoli proto, že žalobce neunesl důkazní břemeno, ale na základě zjištěného skutkového stavu, není důvodu, aby soud k udělení poučení ve smyslu § 118a o. s. ř. přikračoval (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 12. října 2011, sp. zn. 26 Cdo 4677/2009, a ze dne 3. září 2013, sp. zn. 21 Cdo 2303/2012). Soud prvního stupně ve svém rozsudku ani nenaznačil, že by byl procesní neúspěch žalobce zapříčiněn jakýmkoli deficitem v prokázání skutečností určujících pro výsledek předmětného sporu, příslušná odvolací námitka je tudíž nepřilehlavou.
41. Protože ani v nákladovém výroku nebylo shledáno žádné pochybení, ve světle všech výše uvedených skutečností odvolací soud rozsudek jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.).
42. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl dle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 o. s. ř. a úspěšným žalovaným přiznal právo na náhradu za mimosmluvní odměnu advokáta

v požadovaném rozsahu tří úkonů právní služby (vyjádření k odvolání ze dne 26. září 2018, vyjádření k doplnění odvolání ze dne 23. září 2019, účast při jednání odvolacího soudu dne 2. prosince 2019) dle § 11 odst. 1 písm. g), k), § 7 bodu 6, § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) po 56 020 Kč snížené o 20 %, celkem 268 896 Kč, náhradu za 3 režijní paušály po 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, náhradu za použití vozidla k jednání odvolacího soudu 315 Kč (Hradec Králové - Pardubice a zpět), celkem 48 km, při průměrné spotřebě 7,4 l/100 km, základní sazbě za amortizaci dle § 1 písm. b) vyhlášky č. 333/2018 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad 4,10 Kč za 1 km jízdy, přičemž průměrná cena motorové nafty dle § 4 písm. c) této vyhlášky činí 33,60 Kč/l, cestové vlakem na trase Pardubice – Praha a zpět v částce 296 Kč, náhradu za promeškaný čas dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu za 6 půlhodiny po 100 Kč, a náhradu za daň z přidané hodnoty dle § 137 odst. 3 o. s. ř. v základní sazbě 21 % ve výši 56 911 Kč. Celkem činí náhrada nákladů řízení žalovaných 327 918,47 Kč.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné jen za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.; dovolání se podává do dvou měsíců od doručení usnesení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové.

Praha 2. prosince 2019

JUDr. Michaela Janoušková, v.r.
předsedkyně senátu